

Medi ambient

Objectiu: salvar el delta de l'Ebre

Al territori hi ha consens que cal actuar amb urgència si es vol frenar la regressió que pateix la desembocadura, però continua obert el debat sobre quines obres o mesures poden ser les més adients i efectives

Dos veïns observen l'afectació del temporal a la platja del Trabucador, al terme de Sant Carles de la Ràpita, aquesta setmana. FOTO: JOAN REVILLAS

MARIBEL MILLAN LÓPEZ
DELTEBRE

El temporal Glòria ha mostrat de forma colpidora la fragilitat del delta de l'Ebre i la necessitat d'actuar-hi de forma urgent per garantir la seva supervivència. Unes evidències que ja fa temps que es denuncien des del territori i que els efectes devastadors de la borrasca d'aquesta setmana han posat finalment a l'agenda política i mediàtica no només de Catalunya, sinó també de l'Estat.

El Delta pateix una important regressió de la línia de costa en alguns punts, deguda a la disminució de l'aportament de sediments del riu, que queden retinuts als embassaments de la conca, sumada a la progressiva pujada del nivell del mar arran del canvi climàtic i als processos de subsidència (o enfonsament del terreny, d'uns 3 mil·límetres cada any). Tot plegat compromet el futur d'aquest espai de gran valor ambiental i en què hi viuen més

de 15.000 persones (que hi volen continuar vivint).

La desembocadura de l'Ebre és un entorn canviant, que ha estat modelat al llarg dels segles per les riudades i els sediments, però també pels temporals i el mar. No és nou que un temporal deixi temporalment sota l'aigua la barra del Trabucador, però el que no havia passat mai és que la força de les onades portés l'aigua marina fins a tres quilòmetres terra endins, com ha succeït ara al terme municipal de Deltebre.

Així, finalment hi ha consens que cal actuar. El mateix president de la Generalitat, Quim Torra, va assegurar a Deltebre que el Delta no podia esperar i que requeria d'un pla d'actuació urgent, mentre que el president Pedro Sánchez es mostrava 'consternat' pels efectes del Glòria a l'Ebre i recordava que l'executiu central ha decretat l'emergència climàtica i preveu aprovar mesures urgents dimarts.

Però què es pot fer i què s'ha de fer al delta de l'Ebre? Aquí el de-

bat està obert. A grans trets, i ha els defensors de les mesures dures (com la instal·lació de dics o elements que puguin frenar l'avenç del mar), i els defensors de les actuacions de línia tova, amb aportacions de sorres i establiment de barreres naturals amb dunes.

La comunitat científica considera bàsic que arriben més sediments, ara atrapats als pantans

En el marc de la comunitat científica i els grups ecologistes hi ha consens en què un dels principals mals del Delta rau en la falta de sediments que hi arriben de la conca. I és que, si a principis del segle passat baixaven pel riu Ebre 20 milions de tones de sediments cada any, després de la construcció dels embassaments de Mequinensa i Riba-roja aquesta xifra es va reduir de forma dràstica, fins a les 90.000 to-

nes actuals, segons dades de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA).

Per minimitzar els efectes dels temporals a la costa, «la platja ha de ser resilient, amb prou amplitud i en bones condicions ecològiques», i perquè així sigui «s'han de dissenyar actuacions per restaurar les platges més debilitades», com seria el cas de la Marquesa a (Deltebre) i de l'Illa de Buda (Sant Jaume d'Enveja), ja sigui «aportant-hi sorra, recuperant aiguamolls i dunes, o fent una combinació de totes dues actuacions», comenta Nuno Caiola, investigador del programa d'Aigües Marines i Continentals de l'IRTA.

Aquestes són mesures conjuntives, mentre que a nivell estructural hi hauria d'haver un canvi en la gestió dels embassaments. Es proposa mobilitzar els materials retinuts als pantans, perquè arribin al tram baix. «Com menys sediments hi ha, més erosió; com més sediments acumulats hi hagi a la desembocadura, en canvi, aquests es redistribuiran quan hi

hagi hidrodinàmiques forts com el d'aquests dies i es minimitzarà l'erosió», apunta Caiola.

La mobilització dels sediments del riu Ebre és una de les solucions que van proposar els investigadors de l'IRTA de Sant Carles de la Ràpita dins del projecte Life Ebro Admclim, i que es recullen en el document Accions per al clima al delta de l'Ebre. El projecte va concloure que caldrien almenys 1,2 milions de tones anuals de sediments perquè el Delta deixi de retrocedir.

Ignasi Ripoll, biòleg i exresponsable de la Reserva de Riet Vell de SEO/BirdLife al delta de l'Ebre, defensa també que cal passar a l'acció i exigir un pla de gestió o una llei de sediments al govern de l'Estat, «que obligui els gestors dels embassaments a tornar de manera estudiada, eficaç i sense causar danys ambientals, al riu i al Delta, el que són del riu i de Delta: els seus sediments».

Des de la Plataforma en Defensa de l'Ebre fa anys que es denuncia la fragilitat del Delta i l'oblit de les administracions respecte a aquest espai, i es reclamen més sediments i especialment també uns majors cabals mínims ecològics per al tram final de l'Ebre, fet que centra la seva lluita contra el pla hidrològic de la conca. «Ara és un moment de fer propostes i debats per poder trobar solucions definitives. I, per experiència, sabem de la importància de que els diferents actors socials, a més a més dels experts reconeguts en els diferents aspectes a estudiar, puguin participar en la presa de decisions, ja que està en joc el futur de tota una societat», apunten.

Una altra corrent d'opinió, tradicionalment formada per agents socioeconòmics de la zona, considera que aquestes mesures toves no són suficients per garantir la supervivència del Delta i reclamen actuacions més contundents per mantenir, en la mesura que es pugui, la seva morfologia actual.

En aquesta línia hi ha, per exemple, el propietari de la meitat de l'Illa de Buda (on hi cultivava arròs), Guillermo Borés. «Els sediments ja no són suficients per aturar l'avenç del mar, com estem comprovant des de fa temps a Buda. Calen actuacions